

YAPON TILINI O`RGANISHDAGI BOSQICHLAR VA JLPT IMTIHONLARIGA TAYYORLANISHDAGI MUHIM JIHATLAR

Mahmudov Muzaffar Mansurjon o`g`li

*O`zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti Sharq filologiyasi fakulteti Filologiya
va tillarni o`qitish (koreys tili) yo`nalishi 3 - bosqich talabasi*

Annotatsiya: *ushbu maqolada yapon tilini o`rganishdagi barcha bosqichlar,
imtihonlar va JLPT imtihoni darajalari haqida ma`lumot berib o`tiladi.*

**Kalit so`zlar:** *yapon tili, JLPT imtihonlar, daraja, grammatika, lug`at.*

Kunchiqar mamlakat Yaponiyaning tili bo`lmish yapon tilining xalqaro darajadagi imtihoni JLPT imtihonidir. Yapon tili dunyoda eng o`rganilishi qiyin tillardan biridir. Bu tilni o`rganishdagi qiyinchiliklardan biri 3 xil yozuv tizimiga ega ekanligidir. Bular xiragana, katakana va kanjidir. Mamlakatimizda yapon tilini o`rganishga qiziqishi yuqori bo`lgan yoshlar soni ortib bormoqda. Yaponiya bilan bo`lgan aloqalar yanada kengaymoqda. Yapon tilini o`rganish qiyinligiga qaramasdan, birmuncha qiziqarlidir. Mamlakatimizda Yaponiyaning nufuzli universitetlari ochilgan. Bu universitetlarga kirish uchun yapon tilini bilish darajasi ya`ni JLPT sertifikatiga ega bo`lish muhim ahamiyat kasb etadi.

Nixongo noryoku siken yoki Japanese-Language Proficiency Test (JLPT) – yapon tili ona tilisi bo`lmagan shaxslarning yapon tilini egallaganlik darajasini aniqlash maqsadida o`tkaziladigan imtihon. Ta`lim yapon tilida olib boriladigan o`quv yurtlariga hujjat topshirish, Yaponiyada ishlash yoki malaka oshirish istagidagi talabgorlar uchun. Ilk bor 1984-yilda 15ta davlatda taxminan 7000 nafar talabgor ishtirokida o`tkazilgan. 2017-yilda bu imtihonni 81ta davlatda 1 milliarddan ortiq ishtirokchilar topshirgan.

JLPT imtihonlari darajalari, talablari, ajratiladigan vaqti, baholash tartibi va o`tish ballarini bilish yapon tilini o`rganuvchilar uchun juda muhim. Imtihonning har bir darajasi uchun sinovlar uch qismda bo`lib o`tadi: reading, language knowledge va listening. Darajaning murakkabligiga ko`ra 1 soat 45 daqiqadan 2 soat 50 daqiqagacha vaqt ajratiladi. Baholash 180 ballik tizimda, o`tish bali darajaga qarab 80 dan 100 gacha. Professional daraja N1 bo`lsa, boshlang`ich daraja esa N5 hisoblanadi.

N1 daraja bu: Yapon tilini barcha vaziyat va hollarda tushunish.

1)Reading (o`qish):

Mantiqiy va abstrakt mazmundagi matnlarni, jumladan, har xil mavzulardagi badiiy, tanqidiy maqolalarni o`qish, shuningdek, ularning mohiyati va strukturasi tushunish;

Turli mavzulardagi chuqur mazmunga ega yozma materiallarni o`qish va muallifning maqsadi to`g`risida atroflicha mushohada yuritish.

2)Language knowledge (til bilish):

So`z boyligi (vocabulary/grammar) (lug`at/grammatika)

3)Listening (tinglab tushunish):

Audiyozuvda odatdagi tezlikda aytilgan fikrlar, jumladan, kundalik so`zlashma, yangilik va ma`ruzalarni tushunish ham ularning g`oyalari, mazmun-mohiyati haqida fikrlay olish;

Topshiriqda berilgan materialning qismlarini tushunish, masalan, odamlar o`rtasidagi munosabatlar, mantiqiy tuzilmalar va asosiy momentlar.

Vaqt (daqiqqa): Reading va language knowledge – 110, listening – 60.

Baholash (ball): har bir qism uchun 60 balldan, jami 180 ball, har bir qism uchun o`tish bali – 19. Daraja uchun umumiy o`tish bali – 100.

N2 daraja bu: Turli holat va kundalik vaziyatlarda yapon tilini ma`lum darajada tushunish.

1)Reading (o`qish):

Gazeta va jurnal maqolalari, bildirilgan munosabat, taqriz kabi turli mavzular bo`yicha aniq yozilgan materiallarni o`qiy olish, oddiy tanqidiy fikrlarni o`qish va mazmunini tushunish;

Umumiy mavzu bo`yicha yozma ma`lumotlarni o`qish va muallifning maqsadini tushunish.

2)Language knowledge (til bilish):

So`z boyligi (vocabulary/grammar) (lug`at/grammatika)

3)Listening (tinglab tushunish):

Deyarli odatiy tezlikda og`zaki aytilgan yangiliklar, so`zlashuvlarni tushunish, shuningdek, turli vaziyatlarda aytilgan fikrlarni tushunish va g`oya mazmunini anglash. Berilgan materialdagi asosiy momentlarni hamda insonlar orasidagi munosabatlarni tushunish.

Vaqt(daqiqqa): Reading va language knowledge – 105, listening – 50.

Baholash (ball): har bir qism uchun 60 balldan, jami 180 ball, har bir qism uchun o`tish bali – 19. Daraja uchun umumiy o`tish bali – 90.

N3 daraja bu: Kundalik vaziyatlarda yaponlarni ma`lum darajada tushunish.

1)Reading (o`qish):

Kundalik mavzularga bag`ishlangan, aniq mazmundagi ma`lumotlarni o`qish va tushunish;

Gazeta maqolalari sarlavhalariga o`xshagan umumiy ma`lumotlarni tushunish.

Nisbatan murakkab ishlarni o`qish, tushunish uchun yordam beruvchi muqobil iboralar mavjud bo`lsa, mazmunning asosiy mohiyatini tushunish.

2)Language knowledge (til bilish):

Soʻz boyligi (vocabulary/grammer) (lugʻat/grammatika)

3)Listening (tinglab tushunish):

Oʻrta tezlikda aytilgan davomli va odatiy soʻzlashuvlarni tushunish, mazmunini aniqlash va insonlar orasida munosabatlarni tushunish.

Vaqt (daqiqqa): Reading – 70, language knowledge uchun 30, listening – 40.

Baholash (ball): har bir qism uchun 60 balldan, jami 180 ball, har bir qism uchun oʻtish bali – 19. Daraja uchun umumiy oʻtish bali – 95.

N4 daraja bu: Bazaviy yapon tilini tushunish.

1)Reading (oʻqish):

Kandji va asosiy lugʻatda mavjud soʻzlardan tuzilgan kundalik mavzularga bagʻishlangan parchalarni oʻqish va tushunish.

2)Language knowledge (til bilish):

Soʻz boyligi (vocabulary/grammer) (lugʻat/grammatika)

3)Listening (tinglab tushunish):

Nisbatan sekin oʻqilgan va kundalik hayotda uchraydigan mavzulardagi suhbatlarni tushunish.

Vaqt (daqiqqa): Reading – 60, language knowledge uchun 30, listening – 35.

Baholash (ball): Reading va language knowledge uchun 120, oʻtish bali – 38, listening – 60, oʻtish bali – 19. Jami – 180 ball, daraja uchun umumiy oʻtish bali – 90.

N5 daraja bu: Yapon tilining ayrim asosiy tushunchalarini bilish.

1)Reading (oʻqish):

Xiragana, katakana, bazoviy kandjida yozilgan jumla, gaplarni oʻqish va tushunish.

2)Language knowledge (til bilish):

Soʻz boyligi (vocabulary-lugʻat)

3)Listening (tinglab tushunish):

Kundalik hayotda, maktabda muntazam ishlatiladigan soʻzlashuvlarni sekin aytilgan/oʻqilganda tushunish.

Vaqt (daqiqqa): Reading – 50, language knowledge – 25, listening – 30.

Baholash (ball): Reading va language knowledge uchun 120, oʻtish bali – 38, listening – 60, oʻtish bali – 19. Jami – 180 ball, daraja uchun umumiy oʻtish bali – 80.

Yapon tilini bilish hozirgi kunda koʻp imkoniyatlar yaratadi. Dunyoning 3 – iqtisodi boʻlmish Yaponiyada oʻqish, ishlash va u yerda orttirilgan tajribalarni yurtimizda tadbiq etish uchun ulkan imkoniyatlarni beradi. Yaponiyaga sayohat qilish istagida boʻlganlar uchun ham bu juda foydali.